

[Lund Jensen.]

Indtil nu er der oprettet 7 sådanne udvalg, som i de forløbne 2 år har udført et stort og påskønnelsesværdigt arbejde.

Der foreligger allerede nu godkendte fredningsplaner for de mest truede områder, det nordsjællandske kystområde og dele af den jyske vestkyst, hvor der i den udstrækning, det endnu var muligt, er sikret rekreative områder med adgang for almenheden, og hvor der er afsat udstrakte arealer til sommerhuskolonier, samtidig med at en væsentlig del af området bliver belagt med den klausul, at jorden skal bevare sin karakter af landbrugsjord eller, hvor det er muligt, henligge i naturtilstand.

Jeg finder det i højeste grad prisværdigt, at stat og kommuner i disse år har foretaget opkøb af strandarealer, som det er sket på det store Heatherhill-område, på det Høstrup-Pedersenske område i Nordsjælland samt på Holmsland Klit og forskellige andre steder ved den jyske vestkyst.

Selv om der her er tale om investering af ret betydelige beløb, føler jeg mig overbevist om, at det på længere sigt vil vise sig at være en særdeles god og fornuftig pengeanbringelse. Men selv om der med hensyn til fredningsplanarbejder og fredningsarbejde i almindelighed udfoldes anerkendelsesværdige bestræbelser, kommer naturødelæggerne alt for ofte fredningsfolkene i forkøbet. Smarte spekulanter sikrer sig de mest attraktive områder med udstykning for øje, og når så fredningsmyndighederne i overensstemmelse med fredningsplan og fredningslov nedlægger forbud mod bebyggelse, må det offentlige i de fleste tilfælde punge ud med formidable erstatningsbeløb. Det er bl. a. for at hindre denne trafik, at den højtærede statsminister nu foreslår en ændring af naturfredningslovens § 22, således at der fremtidig skal indhentes tilladelse hos fredningsmyndighederne, før en større sammenhængende bebyggelse, der ikke tjener et på stedet naturligt formål, kan påbegyndes. Jeg er, må jeg tilstå, ikke glad for udtrykket „sammenhængende bebyggelse“, da jeg tvivler på, at man med denne formulering kan forhindre opførelse af f. eks. en større industrivirksomhed eller en restaurant på steder, hvor det vil virke forstyrrende i landskabet. Man vil næppe heller kunne hindre, at en samlet bebyggelse opstår, hvis husene op-

føres et efter et med f. eks. et års mellemrum.

Med ændringsforslaget til § 35 åbnes der adgang for statsministeren til at påbyde udsættelse i ét, i visse tilfælde indtil 2 år med anvendelsen af en ejendom til et formål, der må forudsættes at komme i strid med en under udarbejdelse værende fredningsplan.

Ændringsforslagene til § 22 og § 35 forekommer mig ikke blot rimelige, men simpelt hen påkrævede. Som forholdene er nu, kan man komme ud for erstatningskrav, der er helt urimelige. Jeg kan blot nævne et enkelt eksempel, hvor en mand købte et areal for 5 000 kr. og, da fredningsmyndighederne nægtede ham tilladelse til at opføre en erhvervsvirksomhed på arealet, forlangte en erstatning på 13¼ mill. kr., hvorefter myndighederne lod sagen falde. Jeg føler mig ikke helt sikker på, at den foreslåede formulering er tilstrækkelig vidtgående til at hindre den slags tilfælde, men det må vi vel se nærmere på i udvalget.

I det hele taget får fredningssager tit en urimelig virkning. Hvor et areal fredes mod en i forhold til landbrugsværdien betydelig erstatning til ejeren for at undlade udstykning, sker der meget ofte det, at de tilstødende arealer, hvor bebyggelse fortsat er tilladt, stiger ganske voldsomt i pris, sådan at ejerne opnår helt meningsløse fortjenester. I virkeligheden burde det offentlige kunne inddrage en væsentlig del af sådanne fortjenester.

De mest omfattende bestemmelser i lovforslaget findes i tilføjelsen til § 25, stk. 2, hvorefter der fremtidig kræves dispensation til bebyggelse inden for en afstand af 300 m fra indsøer og større vandløb og inden for 100 m fra større landeveje. Også disse bestemmelser finder jeg nødvendige, hvis man vil forhindre, at danske landeveje efterhånden omdannes til veritable gader, hvor den vejfarende lukkes ude fra kontakten med landskabet og naturen, og forhindre, at vore smilende indsøer indrammes af sommerhusbebyggelse. Skal en sådan udvikling bremses, må det ske nu; om blot få år vil det være for sent, og er skaden først sket, vil den være uoprettelig.

En anden vigtig skærpelse af loven gælder de mange jordfaste fortidsminder, gravhøje, stendysser, voldsteder og andet, som